

"საოქანო მომიღ"-ს 12 აპრილის
№3 გათამაშების ცხრილი

სისხლიანი გამართვება

თაღიცის ტახკები ბეოლიხი ძვ.

1945 წლის აპრილის დასაწყისში ფაშისტურ გერმანიას ომი უკვე წაგებული ჰქონდა. დასავლეთიდან მოკავშირები (დიდი ბრიტანეთი, აშშ) ღრმად შეიჭრნენ მესამე რაიხის ტერიტორიაზე. განუწყვეტელმა საპარ-რო დაპომბებმა ქვეყნის მრეწველობა სრულ კატასტროფამდე მიიყვანა. ტრანსპორტი პარალიზებული იყო. თითქმის ყველა დიდი ქალაქი – დრეზდენი, ბერლინი, კენინბაურგი – ნაგრძევებად იყო ქცეული. აღმოსავლეთიდან კი საბჭოთა ჯარის ნაწილები მძიმე ბრძოლების შემდეგ მდინარე ოდერს მიუახლოვდნენ, რომელიც ბერლინიდან სულ რაღაც სამოცი კილომეტრით იყო დამორჩებული. შეერთებული შტატების სამხედრო ნაწილები გერმანიის დედაქალაქიდან ასაოც კილომეტრზე შეჩერდნენ.

მართალია, დღესავით ნათელი იყო, რომ ანტიპიტლერულმა კოალიციამ ომი მოიგო, მაგრამ საკითხავი ის გახლდათ, ვინ შევიღოდა პირველი ბერლინში – კაპიტალისტები თუ სოციალისტები?! აშშ-ის და ბრიტანეთის გაერთიანებული მთავარსარდლობა სერიოზულად განიხილავდა ბერლინის აღების შეასძლებლობას. ოღონდ, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ამას მათი მხრიდან დიდი დანაკარგები არ მოჰყებოდა. ამავდროულად, საბჭოთა კავშირის ხელმძღვანელობა არ აპირებდა ეს ქალაქი თავისი დასაცლელი მოკავშირების-თვის დაეთმო. ამიტომაც სტალინი თავის გენერლებს ბერლინის დაუყოვნებლივ აღებას სთხოვდა. გენერალისიმუსის სურვილის შესასრულებლად საბჭოთა მთავარსარდლობამ არმიათა დიდი ნაწილი უმოკლეს დროში მდინარე ოდერთან გადაისძო.

ე.წ. „ფაუსტპატრონები“ - პირველი თაობის ტანკებინააღმდეგო ხელუუმბარები. საბჭოთა ჯარმა მტრის ასეთ მზადებას რამდენიმე უპირატესობა დაუპირისპირა. პირველი რიგში, წითელი არმიის ჯარისკაცების რაოდენობა ხუთ-ექვსჯერ აღემატებოდა მოწინააღმდეგისას. მათ მძღავრი არტილერია და ავიაციაც ჰყავდათ.

16 აპრილის ღამეს, ძლიერი საარტილერიო დაბომბვის შემდეგ, საბჭოთა არმიამ დაიწყო შეტევა ბერლინის მიმართულებით. ისინი გერმანელების სასტიკ და თავგანწირულებინააღმდეგობას წააწყდნენ. სამდღიანი სისხლისმდვრელი ბრძოლების შემდეგ წითელმა ჯარმა მხოლოდ ალაგ-ალაგ წაინია წინ რამდენიმე კილომეტრით. შეტევა ნელი ტემპით ხორციელდებოდა და მოსაკოვში მყოფი სტალინი უკმაყოფილი იყო, რა მარტინ და მარტინ და მარტინ

ରାଜ୍ୟର ମହିଳାଙ୍କ ପରିଷଦ୍ ଯାତ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁମତି ପାଇଲା । ଏହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁମତି ପାଇଲା । ଏହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁମତି ପାଇଲା ।

შესრულებული მუნიციპალიტეტები

— 1 —

ასე შეერთაცხყოფენ სადამს
ერაყელებმა სადამ ჰუსკინის
ძეგლს ჯერ ჩაქუჩები ურტყეს, მერე
ამერიკელ ჯარისკაცებთან ერთად
ის მინას დაანარცხეს და თავით ბალ-
დალის ქუჩები ახვეტინეს. ბოლოს კი,
ადგილობრივი ტრადიციის გათვა-
ლისწინებით, ყველაზე დიდი შეუ-
რაცხყოფა მიაყენეს – ჰუსკინს სახე-
ში ნიხლები ჩასცეხეს. ზოგმა ყოფილ
დიქტატორს სანდლები უბრახუნა,
ზოგმაც სპორტული ფეხსაცმლით
ჩაუმტყვრია შუბლი, სადამი არც პა-
ტარა ერაყელებმა დაინდეს: ფო-
ტოგრაფებმა ფირზე აღბეჭდეს ძალ-
ზე ეფექტური კადრი, თუ როგორ გა-
მეტებით “ულამაზებს” სახეს პატარა
ბიჭუნა პედესტალიდან მინაზე და-
ნარცხებულ ჰუსკინის ძეგლს თავისი
ვარდისფერი ფეხსაცმლით...

თუ შეამჩინეთ, თითოეულ ზემოთ
ხსნებულ შემთხვევაში აგრესიის
მთავარი მსხვერპლი სადამის ერთა-
დერთი ნანილი – თავი იყო. ეს უბრა-
ლო დამთხვევა სულაც არ გახლავთ.
არაბულ სამყაროში ხომ სხეულის
ყველაზე ბინძურ ნანილად ფეხი ით-
ქლება, ფეხის სახეში ჩატყყმა კი

სატანკო დივიზია, რომლებიც ერთად 1500-მდე ტანკს ფლობდნენ ჯავშანმანქანების ეს რაოდენობა დღეს შეიძლება ვინმეს ძალიან შთამპეჭდავად მოეჩვენოს, მაგრამ თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ არ დროისთვის საბჭოთა ჯარს ბერლინის მიმართულებით – ექვსი ათასზე მეტი ტანკი, ხოლო მთლიანად მოკავშირებს ოცი ათასი საბრძოლო მანქანა ჰყავდათ, სურათი ნათელად იქნება. თუმცა, ჰიტლერი და მის ხელშეითები მარტო ტანკების იმედად და ყოფნას არ აპირებდნენ. თავად ბერლინში და მის შემოგარენში სწრაფი ტემპებით შენდებოდა სხვდასხვა სახის ბუნერები. სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი შენობები კი თავისებურ ციხესიმაგრეებად უნდა ქცეულიყვნენ, რომელთა აღებაც მონინააღმდეგეს ძალიან ძვირად დაუჯდებოდა. გარდა ამისა, ძალიან დიდი რაოდენობით დამზადდა ე.წ. „ფაუსტპატრონები“ - პირველი თაობის ტანკსანინააღმდეგო ხელყუმბარები. საბჭოთა ჯარმა მტრის ასეთ მზადებას რამდენიმე უპირატესობა დაუპიროსპირა. პირველ რიგში, წითელი არმის ჯარისკაცების რაოდენობა ხუთ-ექვსჯერ აღემატებოდა მონინააღმდეგისას. მათ მძლავრი არტილერია და ავიაციაც ჰყავდათ.

16 აპრილის ღამეს, ძლიერი საარტილერიო დაბომბვის შემდეგ, საბჭოთა არმიამ დაიწყო შეტევა ბერლინის მიმართულებით. ისინი გერმანელების სასტიკ და თავგანწირულ წინააღმდეგობას წააწყდნენ. სამდლიანი სისხლისმდვრელი ბრძოლების შემდეგ წითელმა ჯარმა მხოლოდ ალაგ-ალაგ წაინია წინ რამდენიმე კილომეტრით. შეტევა ნელი ტემპით ხორციელდებოდა და მოსკოვში მყოფი სტალინი უკანასკნელი ლებას ვერ მალავდა. მაშინ გიორგი შუკოვმა, რომელიც ფრონტის ცენტრალურ ნაწილს ხელმძღვანელობდა წარმატების მისაღწევად იურიშვილი სატანკო არმას ჩართო, მაგრამ გერმანულმა ჯარებმა ეს მასიურებული შეტევაც მოიგერიეს. მათ იმედად გაუჩნდათ, რომ შეტევა საბოლოოდ შეაჩერეს, მაგრამ საბჭოთა არმიან ყველა რესურსის მობილიზების შემდეგ, მაინც მოახერხა ფრონტის ხა-

ზის გარღვევა, რომლის შემდეგაც
ბერლინს ჩრდილოეთიდან და სამხ-
რეთიდან ალყა შემოარტყეს.

თუმცა, ბრძოლა ჯერ კიდევ არ იყო დამთავრებული. გერმანული ჯარის ნაწილები თავდაუზოგავალ ცდილობდნენ ალყის გარღვევას და ბერლინში შეღწევას. ნითელმა არმია ამ ისინი დიდი დანაკარგებით უკუაგდო. თავად მესამე რაიხის დედაქალაქში გააფრთხებული ქუჩის ბრძოლები მიმდინარეობდა. შეტაკებები ისეთი სისხლის მღვრელი იყო, რომ ზოგჯერ ერთი რომელიმე შენობა ნაგებობის ასალებად ან შესანარჩუნებლად მონინააღმდეგები ასეულობით ჯარისკაცს კარგავდნენ მოკლულთა და დაჭრილთა სახით აღსანიშნავია, რომ ქალაქის ბრძოლებში ძალიან ეფექტუანი გამოდგე ზემოთ უკვე ნახსენები „ფაუსტპატრონები“. საბჭოთა ტანკების დიდი ნანილი სწორედ ამ იარალის მეშვეობით განადგურდა. თუმცა, მიუხედავად გერმანულთა თავდაუზოგავი წინააღმდეგობისა, ნითელი არმა ნელა, ნაბიჯ-ნაბიჯ, მაგრამ მაინც წინ მიიჩევდა. 30 აპრილს დაინტყო გადამწყვეტი შტურმი რაიხსტაგის აღებისთვის, რომელშიც 50 ათასამდე კაცი მონანილეობდა. ამავე დღეს ჰიტლერმა, რომელიც საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ ომი წააგო, იმდევ რის კანცელარიის თავშესაფარში თავი მოიკლა, რაც, ფაქტობრივად ევროპაში მეორე მსოფლიო ომის დამთავრებას ნიშნავდა. 1 მაისს ჯარისკაცებმა ეგოროვმა და მელიტონ ქანთარიამ რაიხსტაგზე წითელ დროშა აღმართეს. ხოლო 2 მაისს ბერლინის გარნიზონის ნარჩენებმა წინააღმდეგობა შეწყვიტეს და საბჭოთა არმიას ტყვევდ ჩაბარდნენ. კაცობრიობის ისტორიაში ეს ერთ-ერთი ყველაზე სისხლიანი ბრძოლა იყო. ორივე მხრიდან მიღლივი თანამდე ადამიანი დაიჭრა და დაიღუპა. ბერლინის აღების დროს საბჭოთა ჯარებმა დაბალებით 2 ათას 500 ტანკი და 500-ზე მეტი თვითმფრინავი დაკარგეს. ერთ ბრძოლაში ასეთი დიდი რაოდენობის ტექნიკა არასოდეს განადგურებულა. თავად ბერლინი, ოდესალაც ულამაზესი ქალაქი ნანგრევებად იყო ქცეული. მხოლოდ გარეუბნებში იყო შემორჩენილი ასეთი სუს სეს ხელუხლებელი შენობები.

უნდა ითქვას, რომ სამხედრო
თვალსაზრისით ბერლინის აღება
ერთ-ერთი ყველაზე უაზრო ოპერა
ცია იყო მეორე მსოფლიო ომში. ბევრ
რი სამხედრო ექსპერტი თანხმდება
რომ ქალაქის ალყაში მოქცევის შემდეგ,
ტყვია-წამლის და, რაც მთავარია,
რია, სურსათის გარეშე დარჩენილ
ბერლინის გარნიზონი ადრე თუ გვიან
ან თავად ჩაბარდებოდა მონინააღმდეგებს. მაგრამ სტალინს სურდა, რომ
გერმანიის დედაქალაქის აღება
შთამცხეჭდავი მოვლენა გამხდარიყო
ხოლო ცოცხალი ძალის თუ ტექნიკის
დიდი დანაკარგები მას არც მანამდე
და არც მერე სრულებითაც არ აწერდებდა.

P.S. როგორც ხედავთ, დიდი ქალაქის აღება ერთ-ერთი ყველაზე სისხლიანი სამხედრო ოპერაციაა ასე ამიტომაც აფიქრებდა დღეს მთელ მსოფლიოს ბალდადის ოპერაციის ბედი...

ხებ წარმოდგენა შეგვიქმნას. ამ შემთხვევაში ყველაზე დიდ გამოცდა და დღიულებასა და ცოდნას ტურისტები ფლობენ. მათ კარგად იციან, რომ ისრაელში მოგზაურობის დროს მიმართულების მისანიშნებლად არა ვითარ შემთხვევაში არ უნდა გამოიყენონ ცერა თითი, ხოლო ბუდის-ტურ სამყაროში დიდ შეურაცხყოფად ითვლება ადამიანის ზურგზე ხელის დაკვრა. თუ საფრანგეთში მოგზაურობა, აუცილებლად უნდა იცოდეთ ერთი ძალიან ცნობილი იქაური ჟესტი: ცერა თითის საპირო რისპირო თითის წვერთან შეერთება და და სახესთან ახლოს მიტანა გაოცებას, გაკვირვებას ნიშნავს, ეგვიპტეში კი იმავე ჟესტით შეგიძლია მოსახლეობის თავისი გადასახლებისავარ.

სამხრეთ აფრიკელებს ნუ შეეხებ
ბით მარცხენა ხელით, იაპონიაში კა-
ტაქსის მძღოლს ხება მიეცით, თავად-
გაგილოთ მანქანის კარი, წინააღმ-
დეგ შემთხვევაში ის თავს შეურაცხ-
ყოფილად იგრძნობას...
შეჰვათას ცნობით, არაბულ ქვეყა-
ნებში შუათითის ზევით-ქვევით მოძ-
რაობა იგივეს ნიშანავს, რასაც დასავა-
ლურ სამყაროში მაღლააღმართული
შუა თითო გამოხატავს. თუმცა, არ-
სებობს ისეთი ჟესტებიც, რომლებიც
უნივერსალურ ხასიათსა და მნიშვნე-
ლობას ატარებს. მაგალითად, შარვ-
ლის ჩანევა და მეტოქისთვის უკან-
ლის მიშვერა ათასწლეულების გან-
მავლობაში დამკვიდრებული და
უკიდურესი შეურაცხყოფის გამომ-
ხატველი ჟესტია, რომელიც წარმა-
ტებულად გამოიყენა “მამაც გულში”
მელ გიბსონმა...

ასე რომ, უკხო ქვეყანაში მოხ-
ვედრისას აუცილებლად უნდა იც-
ნობდეთ ადგილობრივ უსიტყვო-
ენას, რომელიც ურთიერთობების
სწორად წარმართვაში ძალიან და-

Ծանոթություն
Համարակալություն
Առաջնային գործություն
Վայսեպատճեան

၅၁၁။ အာရုံခြောက်
၆၁၇။ အာရုံခြောက်

ுৰু

კოვენტილური ლიტერატურული მიერთება

